

SLUČAJEVI HERKULA POAROA

Tajanstveni događaj u Stajlsu
Lord Edžver je mrtav
Smrt u oblacima
Karte na sto
Sastanak sa smrću
Tragedija u tri čina
Tužni čempres
Zlo pod suncem
Ubistvo u Orijent ekspresu
Poneseni plimom
Gospođa Makginti je mrtva
Treća devojka
Satovi
Mačka među golubovima
Smrt na Nilu
Slonovi pamte

TAJANSTVENI SLUČAJEVI GOSPOĐICE MARPL

Ubistvo u parohijskom dvoru
Jednim prstom
Leš u biblioteci
Ruka brža od oka
Džep pun raži

Iskričavi cijanid
Nakrivljena kuća
I ne osta nijedan

Agata Kristi

ZMIJSKI VRH

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Agatha Christie

ORDEAL BY INNOCENCE

Copyright © 1958 Agatha Christie Limited.

The AC Monogram logo is a trademark, and AGATHA CHRISTIE and POIROT are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.

All rights reserved.

Translation copyright © Agatha Christie Limited 2019.

All rights reserved.

*Biliju Kolinsu,
s ljubavlju i zahvalnošću*

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Da se pravdam, moja će me usta osuditi; da sam dobar, pokazaće da sam nevaljao.

Strah me je od svih muka mojih, znam da me nećeš opravdati.

Knjiga o Jovu

Prvo poglavlje

Kad je stigao do skele, već je bio sumrak.

Mogao je da dođe mnogo ranije. Istini za volju, odlagao je to koliko god je mogao.

Prvo ručak kod prijatelja u Redkiju; lako površno ćaskanje, ogovaranje zajedničkih prijatelja – sve to značilo je da je u dubini duše prezao od onoga što mora da obavi. Prijatelji su ga pozvali da ostane na užini i on je prihvatio poziv. No najzad je došao trenutak kada je shvatio da više ne može da odlaže.

Unajmljeni automobil ga je čekao. Oprostio se od domaćina i krenuo na desetak kilometara dugu vožnju, prvo uz more putem punim vozila, a onda kroz šumu do malog kamenog doka na obali reke.

Vozač je snažno povukao užu zvana da dozove skelu s druge obale.

„Želite li da vas sačekam, gospodine?“

„Ne“, rekao je Artur Kalgari. „Poručio sam automobil, čekaće me tamo za jedan sat da me odveze u Drajmut.“

Platio je vozaču i dao mu napojnicu. Škiljeći kroz rečnu izmaglicu, vozač reče:

„Skela stiže, gospodine.“

Zatim mu je tiho poželeo laku noć, okrenuo automobil i odveo se uzbrdo. Artur Kalgari ostao je sam da čeka na doku. Sam sa svojim mislima i strepnjom pred onim što ga čeka. Kako je krajolik ovde divalj, pomislio je. Lako je mogao da zamisli da je na nekom škotskom jezeru. Pa ipak, svega nekoliko kilometara odavde su hoteli, prodavnice, barovi i gužva u Redkiju. Razmišljao je, ne prvi put, o krajnjim suprotnostima engleskih pejzaža.

Lako pljuskanje vode pod veslima najavilo je da se skela primiće malenom doku. Artur Kalgari je sišao niz rampu i popeo se na skelu koju je splavar umirio čakljom. Bio je star, a Kalgariju se nekako učinilo da starac i njegova skela pripadaju jedno drugom, da su jedinstvena i nedeljiva celina.

Kad su se otisnuli, oko njih je zašuštao hladni povetarac s mora.

„Za’ladilo večeras“, reče skeledžija.

Kalgari se saglasio s njim. Zatim je potvrdio da je hladnije nego juče.

Bio je svestan, ili mu se makar tako činilo, prikrivene radoznalosti u starčevom pogledu. Tuđinac. I to tuđinac van uobičajene turističke sezone. Što je još važnije, ovaj tuđinac prelazi reku u neuobičajeno doba dana – suviše kasno za užinu u nekom kafeu na keju. Nema prtljaga, pa sigurno neće negde prenoćiti. (Kalgari se i sam zapitao

zašto je došao ovako kasno. Da li je zaista nesvesno izbegavao ovaj trenutak? Odlagao što je više mogao ono što mora da uradi?) Prelazak preko Rubikona – reke... reke... misli su mu odlutale do one druge reke, do Temze...

Zurio je u reku zapravo je ne videći (zar je to zaista bilo koliko juče?) a onda se okrenuo i ponovo pogledao u čoveka preko puta sebe za stolom. U njegovim zamišljenim očima video je nešto što nije uspevao potpuno da shvati. Nekakvu uzdržanost, neku neizrečenu misao...

„Pretpostavljam“, pomislio je, „da oni uče kako da nikad ne pokažu šta misle.“

Čitava stvar bila je prilično zastrašujuća kad se sve uzme u obzir. On mora da učini ono što se mora učiniti – i posle toga da sve *zaboravi*.

Namrštio se prisećajući se jučerašnjeg razgovora. Onog prijatnog, tihog, nezainteresovanog glasa kako govori:

„Čvrsto ste odlučili da tako postupite, doktore Kalgari?“
Odgovorio je, žustro:

„A šta bih drugo *mogao*? To vam je svakako jasno. Sigurno se slažete. Iz toga nikako ne mogu da se izvučem.“

No nije shvatio izraz tih uzdržanih sivih očiju, i odgovor ga je pomalo zbunio.

„Pitanje treba sagledati sa svih strana – razmotriti ga sa svake tačke gledišta.“

„Svakako postoji samo jedna strana s tačke gledišta pravde?“

Govorio je vatreno jer mu se na trenutak učinilo da mu sagovornik podmuklo predlaže „zataškavanje“.

„Na neki način da. Ali to nije sve, znate. Ima tu još nečega osim, da tako kažemo – pravde?“

„Ne slažem se. Treba misliti na porodicu.“

Njegov sagovornik brzo reče: „Naravno – o, da – naravno! Na njih sam i *mislio*.“

Ovo je Kalgariju delovalo besmisleno. Zato što, ako se *misli* na njih...

No drugi čovek odmah je nastavio, istim prijatnim glasom:

„Odluka je isključivo vaša, doktore Kalgari. Vi morate, naravno, postupiti tačno kako mislite da treba.“

Skela je stigla na drugu obalu. Prešao je Rubikon.

Skeledžija reče mekim glasom s naglaskom zapadnih okruga:

„To je čet'ri penija, gospodine, ili želite i povratak?“

„Ne“, reče Kalgari. „Povratka neće biti.“ (Kako je to sudbonosno zazvučalo!)

Platio je. Zatim je upitao:

„Znate li gde je kuća Sunčani vrh?“

Radoznalost se istog trenutka otvoreno pojavila. Starac ga je gledao s lakomim zanimanjem.

„Naravski da znam. Eno je tamo, gore desno od vas – vidi se kroz drveće. Pođite uzbrdo stazom desno i skrenite na novi put kroz naselje. To je poslednja kuća – na samom kraju.“

„Hvala vam.“

„Sunčani vrh, kažete, a? Tamo gde je gospođa Argajl...“

„Da, da“, prekide ga Kalgari. Nije želeo o tome da razgovara. „Sunčani vrh.“

Skeledžiji su se usne polako razvukle u prilično neobičan osmeh. Odjednom je izgledao kao drevni prepredeni faun.

„Kuću je *ona* tako nazvala – za vreme rata. Bila je to tada nova kuća, naravski, tek sažidana, nije imala ime. Ali mesto na kom je podignuta – taj šumoviti špic – Zmijski vrh, tako se zvao! No njoj se to ime nije dopadalo – ne za njenu kuću, pa ju je nazvala Sunčani vrh. Ali *mi* smo je oduvek zvali Zmijski vrh.“

Kalgari mu je suvo zahvalio, pozeleo mu laku noć i krenuo uz brdo. Napolju nije bilo nikoga, ali činilo mu se da nevidljive oči vire kroz prozore kuća, da ga svi posmatraju znajući kuda se zaputio. Da govore jedni drugima: „Ide na Zmijski vrh...“

Zmijski vrh. Kako to grozno zvuči u ovim okolnostima...
Oštrije nego zmijin zub...*

Odlučno je isterao te misli iz glave. Mora da se pribere i odluči šta će tačno reći...

Kalgari je stigao do kraja lepog novog puta; s obe strane puta stajale su lepe nove kuće, svaka sa pet ari bašte, a svaki vlasnik ili vlasnica pokazao je lični ukus zasativši žbunove, hrizanteme, ruže, mirišljave trave ili geranijume.

Na kraju puta stajala je kapija s imenom *Sunčani vrh* ispisanim goticom. Otvorio je kapiju, ušao i krenuo kratkom kolskom stazom. Kuća se pojavila ispred njega, čvrsta bezlična savremena građevina sa zabatima i tremovima. Mogla je da se nalazi u bilo kom imućnijem predgrađu

---

* Vilijam Šekspir, *Kralj Lir*, prvi čin, scena četvrta, preveli Živojin Simić i Sima Pandurović, *Četiri tragedije*, „Laguna“, Beograd, 2012. (Prim. prev.)

ili novom naselju. Prema Kalgarijevom mišljenju, nije bila vredna vidika koji se pružao s mesta na kom je podignuta. Jer taj vidik bio je veličanstven. Reka je oko rta oštro skretala, gotovo se vraćajući nazad. Šumovita brda dizala su se na drugoj obali; uzvodno s leve strane bila je još jedna okuka reke, a iza u daljini livade i voćnjaci.

Kalgari je nekoliko trenutaka gledao reku levo i desno. Ovde je trebalo podići zamak, pomislio je, neverovatan, besmislen zamak iz bajke! Zamak od kolača i šećernog preliwa. Umesto takvog zamka tu je stajala kuća sazidana s dobrim ukusom, uzdržano i jednostavno, s mnogo novca i bez trunke mašte.

Za to, prirodno, nisu bili krivi Argajlovi. Oni su kuću samo kupili, nisu je podigli. Ipak, oni su je, ili jedno od njih (gospođa Argajl?), odabrali...

Rekao je sebi: „*Ne možeš ovo više da odlažeš...*“ i pritisnuo električno zvonce pored vrata.

Nije čuo korake iznutra, ali vrata se bez ikakvog upozorenja naglo otvoriše.

Kalgari se trgnuo i ustuknuo jedan korak. Njegovoj već raspaljenoj mašti učinilo se da mu je sama Tragedija preprečila put. Bilo je to mlado lice; suština tragedije bila je upravo ta dirljiva mladost. Maska Tragedije, pomislio je, trebalo bi uvek da bude mlada... Bespomoćna, unapred određene sudbine, a propast joj se primiče... iz budućnosti...

Pribrao se i pomislio, prizemnije: „Irkinja.“ Tamno plavetnilo očiju, tamna senka oko njih, tršava crna kosa, žalobna lepota kostiju lobanje i jagodica...

Devojka je stajala na pragu, mlada, oprezna i neljubazna.

Rekla je:

„Da? Šta želite?“

Odgovorio joj je uobičajeno.

„Je li gospodin Argajl kod kuće?“

„Jeste, ali ne prima nikoga. Mislim, nikoga nepoznatog.

On vas ne poznaje, zar ne?“

„Tačno, ne poznaje me, ali...“

Krenula je da zatvori vrata.

„Onda je najbolje da mu pišete...“

„Izvinite, ali vrlo je važno da ga vidim. Jeste li vi... gospođica Argajl?“

„Da, ja sam Hester Argajl. Ali moj otac ne prima posete – ne bez najave. Najbolje je da mu pišete.“

„Prešao sam dug put...“ Ona je ostala ravnodušna.

„Svi tako kažu. Ali mislila sam da je to najzad prestalo.“ Dodala je optužujućim tonom: „Vi ste novinar, pretpostavljam?“

„Ne, ne, nisam nikakav novinar.“

Posmatrala ga je sumnjičavo kao da mu ne veruje.

„Pa šta onda želite?“

Iza nje, nešto dublje u hodniku, video je još jedno lice. Pljosnato, neugledno lice. Kad bi ga opisivao, rekao bi da liči na palačinku, sredovečno žensko lice kovrdžave žučkastosive kose spleljene na temenu. Činilo se da žena stoji i čeka kao aždaja na oprezu.

„Reč je o vašem bratu, gospođice Argajl.“

Hester Argajl oštro uzdahnu. S nevericom reče: „O Majklu?“

„Ne, o vašem bratu Džeku.“

„Znala sam!“, planu ona. „Znala sam da ste došli zbog njega! Zašto nas ne ostavite na miru? To je gotovo, zauvek. Zašto vas i dalje zanima?“

„Ne možete ni za šta reći da je gotovo zauvek.“

„Ali ovo je *gotovo*! Džeko je mrtav. Zašto ga ne ostavite na miru? *Gotovo* je. Ako niste novinar, onda ste lekar ili psiholog ili tako nešto. Odlazite, molim vas. Ne smem da uznemiravam oca. Zauzet je.“

Ponovo je pokušala da zatvori vrata. Kalgari je užurbano uradio ono što je trebalo odmah da učini – izvadio je pismo iz džepa i pružio joj ga.

„Nosim pismo – od gospodina Maršala.“

Ostala je zatečena. Prstima je sumnjičavo uzela koverat i nesigurno upitala:

„Od gospodina Maršala – iz Londona?“

Odjednom se pored nje stvorila ona sredovečna žena koja se sve vreme vrmala u senkama hodnika. Sumnjičavo je škiljila u Kalgarija, a on se setio samostana u inostranstvu. Naravno, ovo bi trebalo da bude lice monahinje! Trebala bi mu uštirkana bela kapuljača, ili kako se to već zove, čvrsto priljubljena uz obraze, crna mantija i veo. Bilo je to lice ne opatice zadubljene u misli nego sestre laikinje koja sumnjičavo proviri kroz prozorčić na debelim vratima pre nego što preko volje pusti posetioca da uđe i povede ga u salon za goste ili kod majke nastojnice.

„Šalje vas gospodin Maršal?“, upita ona.

Izgovorila je to skoro kao optužbu.

Hester je zurila u koverat u rukama. Onda se bez reči okrenula i potrčala uz stepenice.

Kalgari je ostao na pragu pod optužujućim nepoverljivim pogledom ove aždaje monahinje.

Želeo je nešto da kaže, ali ništa mu nije padalo na pamet. Zato je mudro ostao nem.

Posle nekog vremena Hesterin glas, hladan i nadmen, dopro je do njih.

„Otac kaže da on može da dođe gore.“

Pomalo preko volje, Kalgarijeva budna aždaja pomerila se u stranu, i dalje sumnjičavog lica. Prošao je pored nje, spustio šešir na stolicu i popeo se uz stepenice, gde ga je čekala Hester.

Unutrašnjost kuće delovala mu je nejasno higijenski; kao da je nekakav skupi sanatorijum, pomislio je.

Hester ga je povelala hodnikom i niz tri stepenika. Onda je otvorila vrata i rukom mu pokazala da uđe. Zatim je ušla za njim i zatvorila vrata za sobom.

Bila je to biblioteka i Kalgari se razvedrio kad je podigao pogled. Delovala je potpuno drugačije od ostatka kuće. Ovo je bila prostorija u kojoj je neko *živeo*, u kojoj je i radio i provodio časove dokolice. Zidove su skrivale police pune knjiga, fotelje su bile velike, prilično otrcane, ali udobne. Po pisaćem stolu su ležali papiri u prijatnom neredu, na stočićima je bilo još knjiga. Na trenutak je ugledao devojkicu koja je izlazila kroz vrata u dnu sobe, veoma privlačnu devojkicu. Onda mu je pažnju privukao čovek koji je ustao i prišao mu da ga pozdravi, držeći otvoreno pismo u ruci.

Kalgariju se Leo Argajl na prvi pogled učinio tako sitnim i prozirnim kao da ga gotovo i nema. Avet od čoveka. Kad je progovorio, glas mu je zvučao prijatno, ali prigušeno.

„Doktore Kalgari“, rekao je. „Sedite, molim vas.“

Kalgari je seo. Prihvatio je cigaretu. Njegov domaćin je seo preko puta. Sve je to obavljeno bez ikakve žurbe, kao da u tom svetu vreme nema značaja. Na licu gospodina Argajla titrao je bleđ osmejak dok je govorio kuckajući bleđim prstom po pismu.

„Gospodin Maršal piše da imate važne vesti za nas, ali ne kaže tačno kakve.“ Osmeh mu se proširio kad je dodao: „Advokati uvek dobro pazе da ne kažu previše, zar ne?“

Kalgari je, uz blag trzaj iznenađenja, shvatio da preko puta njega sedi jedan srećan čovek. Ne penušavo i poletno srećan, kako je to uobičajeno, nego srećan u nekom svom senovitom i povučenom, ali prijatnom utočištu. Ovo je čovek na kog spoljni svet nema uticaja i koji je time veoma zadovoljan. Kalgari nije znao zašto ga je to iznenadilo – ali iznenadilo ga je.

Kalgari reče:

„Hvala vam što ste me primili.“ Te reči bile su samo mehanički uvod. „Smatrao sam da je bolje da dođem lično nego da vam pišem.“ Zastao je – a onda, odjednom uzrujan, dodao: „Teško je to – vrlo je teško...“

„Nipošto ne žurite, molim vas.“

Leo Argajl je i dalje bio ućtiv i uzdržan.

Nagnuo se napred; na svoj blagi način očigledno se trudio da pomogne.

„Pošto ste doneli ovo pismo od Maršala, pretpostavljam da je moj sin Džek povod vaše posete. Inače, mi smo ga zvali Džeko.“

Od Kalgarija su pobegle sve pažljivo pripremljene reči i fraze. Sedeo je nepomično, suočen sa strahotnom stvarnošću onoga što mora da kaže. Ponovo je promućao:

„To je tako užasno teško...“

Posle nekoliko trenutaka tišine, Leo oprezno reče:

„Ako vam to pomaže, svi smo bili potpuno svesni da je Džeko – da nije bio normalna osoba. Teško da će nas iznenaditi bilo šta što imate da nam kažete. Koliko god da je strašna bila ta tragedija, bio sam sve vreme sasvim uveren da Džeko nije bio potpuno odgovoran za svoje postupke.“

„Naravno da nije.“ To je rekla Hester, a Kalgari se trgnuo na zvuk njenog glasa. Na trenutak je potpuno zaboravio na nju. Sedela je na doručju fotelje tik iza njegovog levog ramena. Kad se okrenuo, ona se uzbuđeno nagnula ka njemu.

„Džeko je oduvek bio grozan“, rekla je poverljivim tonom. „Oduvek, još u detinjstvu – kad pobesni, hoću da kažem. Zgrabio bi prvo što mu se nađe pri ruci – i nasrnuo bi...“

„Hester – Hester – mila moja.“ Argajlov glas bio je ojađen.

Hester je naglo učutala i podigla ruku na usne. Porumenela je i nastavila, odjednom mladalački zbunjena.

„Izvinite“, rekla je. „Nisam htela... zaboravila sam... ja... ne bih smela tako da govorim – sada kad je on... mislim, sada kad je sve gotovo i... i...“

„Gotovo i završeno“, reče Argajl. „Sve to je sada samo prošlost. Ja se trudim – svi se trudimo – da mislimo da tog dečka treba smatrati invalidom. Neprilagođenim, kakve priroda ponekad stvara. To je najbolji izraz, rekao bih.“ Pogledao je Kalgarija. „Slažete li se?“

„Ne slažem se“, odvrati Kalgari.

Zavladala je tišina. Oštrina njegovog odrečnog odgovora prenerazila je oca i kćer. Izgovorio ju je gotovo eksplozivno. Pokušavajući da ublaži posledice, rekao je nezgrapno:

„Ja.... Žao mi je. Vidite, vi još ne razumete sve.“

„Oh!“ Argajl kao da se malo zamislio. Onda je okrenuo glavu prema kćeri. „Hester, možda bi bilo bolje da nas ostaviš...“

„Ne idem ja nikuda! Moram da čujem – da saznam o čemu se radi.“

„Može da bude neprijatno...“

Hester nestrljivo povika:

„Kakve veze ima kakve je još grozote Džeko možda uradio? To je *gotovo*.“

Kalgari se brzo umeša.

„Molim vas, verujte mi – ne radi se ni o čemu što je vaš brat uradio. Upravo je obrnuto.“

„Ne razumem...“

Vrata u dnu biblioteke su se otvorila i vratila se devojka koju je Kalgari malopre na trenutak video. Sada je bila u kaputu i nosila je kofer za spise.

Obratila se Argajlu.

„Idem ja. Treba li nešto...“

Argajl je oklevao trenutak-dva (on uvek okleva, pomisli Kalgari), a onda ju je uhvatio za mišicu i blago je povukao napred.

„Sedi, Gvenda“, rekao je. „Ovo je... ovaj... doktor Kalgari. Doktore Kalgari, ovo je gospođica Von. Ona je, ona je...“ Ponovo je zastao kao u nedoumici. „Ona je već nekoliko

godina moja sekretarica.“ Dodao je: „Doktor Kalgari došao je da nam nešto kaže – ili – ili da nas nešto pita – o Džeku...“

„Došao sam da vam nešto kažem“, prekide ga Kalgari. „I mada vi to ne shvatate, svakog trenutka mi otežavate.“

Svi su ga pogledali pomalo iznenađeno, ali u očima Gvende Von video je treptaj nečega što je delovalo kao razumevanje. Kao da su tog trenutka postali saveznici, kao da mu kaže: „Da, ja znam kako nesnosna ume da bude porodica Argajl.“

To je *zaista* vrlo privlačna devojka, pomislio je Kalgari, mada zapravo nije mlada, ima trideset sedam-osam godina. Lepe obline, tamna kosa i oči, zrači životnom energijom i dobrim zdravljem. Deluje sposobno i inteligentno.

Argajl reče pomalo hladno: „Nisam uopšte bio svestan da vam otežavam, doktore Kalgari, a svakako to nisam ni nameravao. Ako biste bili ljubazni da pređete na stvar...“

„Da, znam. Izvinite zbog toga što sam rekao. Ali radi se o upornosti s kojom vi – a i vaša kći – neprestano naglašavate da je sve *gotovo* – *okončano* – *završeno*. *Nije gotovo*. Ko je ono rekao: *'Ništa nije završeno...'*“

„*'Ako nije završeno kako treba'*“, završi gospođica Von umesto njega. „Kipling.“

Klimnula mu je glavom da ga ohrabri. Bio joj je zahvalan.

„No, preći ću na stvar“, nastavi Kalgari. „Kad čujete ono što imam da vam kažem, shvatićete moje – moje oklevanje. Štaviše, i moju teskobu. Za početak, moram prvo da vam saopštim ponešto o sebi. Ja sam geofizičar i nedavno sam učestvovao u ekspediciji na Antarktiku. Vratio sam se u Englesku tek pre dve nedelje.“

„Govorite o ekspediciji *Hejs–Bentli*?“

On se zahvalno okrenu ka njoj.

„Tako je. Učestvovao sam u ekspediciji *Hejs–Bentli*. Govorim vam ovo da biste saznali nešto o meni i da bih objasnio da oko dve godine nisam imao dodira sa – sa tekućim događajima.“

Gvenda Von ponovo mu je pomogla.

„Mislite, s događajima kao što je suđenje za ubistvo?“

„Tako je, gospođice Von, upravo na to mislim.“

Okrenuo se Argajlu.

„Oprostite mi, molim vas, ako je ovo bolno za vas, ali moram da proverim s vama datume i vreme. Devetog novembra prethodne godine, oko šest po podne, vaš sin Džek Argajl (to jest Džeko, kako ga vi zovete), došao je ovamo i razgovarao sa svojom majkom, gospođom Argajl.“

„S mojom ženom, tako je.“

„Rekao joj je da je upao u nevolje i tražio joj je novac. To se događalo i ranije...“

„Mnogo puta“, reče Leo i uzdahnu.

„Gospođa Argajl ga je odbila. Počeo je da je vređa, da joj preti. Najzad se okrenuo i otišao vičući da će doći ponovo i da će ona 'i te kako morati da ga isplati'. Rekao je: 'Ne želiš valjda da me strpaju u zatvor?', na šta je ona odvrtila: 'Sve više verujem da bi to možda bilo najbolje za tebe.'“

Leo Argajl se s nelagodnom promeškoltio.

„Moja žena i ja smo razgovarali o tome. Mi smo – bili smo vrlo nesrećni zbog našeg sina. Nekoliko puta smo ga izvukli iz nevolja, pokušali smo da mu omogućimo nov početak. Činilo nam se da bi udarac zatvorske kazne – disciplina...“ Ućutao je. „No nastavite, molim vas.“

Kalgari je nastavio:

„Kasnije te večeri vaša žena je ubijena. Izudarana je žaračem. Otisci prstiju vašeg sina pronađeni su na žaraču, a velika suma nestala je iz fioke u koju je vaša žena ranije stavila novac. Policija je uhapsila vašeg sina u Drajmutu. Kod njega je pronađen novac, uglavnom u novčanicama od pet funti, a na jednoj su bili napisani ime i adresa, a banka ju je identifikovala kao novčanicu koja je isplaćena gospođi Argajl tog jutra. Optužen je i izveden pred sud.“ Kalgari zastade. „Porota ga je proglasila krivim za ubistvo s predumišljajem.“

Izgovorio je to – tu sudbonosnu reč. *Ubistvo...* Reč bez odjeka, prigušenu, reč koju su upijale zavese, knjige, tepih... Reč je mogla da se priguši – ali ne i delo...

„Kako mi je objasnio gospodin Maršal, zastupnik odbrane, vaš sin je tvrdio da je nedužan kad je uhapšen, i to vrlo veselo, da ne kažem razmetljivo. Govorio je da ima savršeni alibi za vreme između sedam i pola osam, a policija je utvrdila da je ubistvo izvršeno upravo tada. U to vreme, rekao je Džek Argajl, stopirao je prema Drajmutu i nešto pre sedam jedan vozač ga je primio na glavnom putu od Redmina do Drajmuta, oko kilometar i po odavde. Nije znao marku kola (do tada je već pao mrak), ali bio je to crni ili tamnoplavi automobil s četvorim vratima, a vozač je bio sredovečan muškarac. Uloženi su svi naponi da se pronađu taj automobil i vozač, ali nije pronađena nikakva potvrda alibija, a sami pravници bili su ubeđeni da je to bajka koju je momak na brzinu izmislio, i to ne naročito pametna bajka...“

Na suđenju se odbrana uglavnom oslanjala na svedočenje psihologa koji je pokušavao da dokaže da je Džek Argajl oduvek bio duševno nestabilan. Sudijini komentari bili su pomalo jetki, a sažeo je slučaj na teret optuženog. Džek Argajl osuđen je na doživotnu robiju. Umro je od upale pluća šest meseci pošto je otišao na odsluženje kazne.“

Kalgari je učutao. Tri para očiju zurila su u njega. Pogled Gvende Von bio je vrlo zainteresovan, u Hesterinim očima još je bilo sumnje. Pogled gospodina Argajla bio je potpuno prazan. Kalgari reče: „Možete li da potvrdite da sam tačno izneo činjenice?“

„Potpuno tačno“, reče Leo, „mada još ne shvatam zašto je bilo neophodno ponavljati bolne pojedinosti koje se svi trudimo da zaboravimo.“

„Oprostite mi, ali morao sam. Koliko sam shvatio, vi se slažete s odlukom suda?“

„Priznajem da su *činjenice* bile tačne, odnosno, ako se zanemari sve ostalo, da je to, grubo rečeno, bilo ubistvo. Ali ako se razmotri i *sve ostalo* osim činjenica, ima dosta olakšavajućih okolnosti. Džeko je bio duševno nestabilan, mada, na nesreću, ne u zakonskom smislu reči. Pravila o tome vrlo su uska i nedovoljna. Uveravam vas, doktore Kalgari, da bi sama Rejčel – moja pokojna žena, hoću da kažem – prva oprostila tom nesrećnom mladiću i našla bi opravdanja za njegovo nepromišljeno delo. Bila je humana osoba veoma naprednih shvatanja i dobro je poznavala psihološke činioce. *Ona* ga ne bi osudila.“

„Znala je koliko Džeko ume da bude grozan“, reče Hester. „Oduvek je bio takav – kao da je to jače od njega.“

„Znači, niko od vas nema nikakvih sumnji?“, upita Kalgari polako. „U njegovu krivicu, mislim.“

Hester se zagleda u njega.

„Kako bismo mogli da sumnjamo? Naravno da je kriv.“

„Ne baš *kriv*“, usprotivi se Leo. „Ne volim tu reč.“

„A nije ni tačna.“ Kalgari duboko udahnu. „Džek Argajl bio je – nedužan!“